دتصوف ځانګړني :

خپړونکی: پوهنوال الکوزی تایب

سریزه : **لومړی برخه :**

اسلام چې د کایناتو د یواځني او حقیقي خالق الله سبحانه و تعالی په نزد یواځینی او مقبول دین دی، د خپلو پیغمبرانو په وسیله یې د انسانانو هدایت او لارښوونې ته رالیږلی دی. دغه مبارک دین چې لوی خدای (ج) د بشریت د بري او خلاصون په موخه په بېلابېلو وختونو کې د خپلو رسولانو په ذریعه رالیږلی، په آسماني کتابونو، صحیفو او د پیغمبرانو په سیرت کې نغښتی دی، چې په ټولو کې ګډ ټکی د یوازې یو الله (ج) عبادت دی. د دغه عبادت له پاره لارې چارې د هر پیغمبر په شریعت کې روښانه شوي دي.

څرنګه چې انسان د ژوند په بېلابېلو پړاوونو کې په تدریجي ډول د عقل او جسم له پلوه وده کوي، الله (جل جلاله) ورته د لارښوونې له پاره پیغمبران له خپل خپل کتاب او شریعت سره رالیږلي دي. په دغې لړۍ کې تر ټولو وروستی پیغمبر، چې د نبوت سلسله پرې پای شوې ده حضرت محمد مصطفی(صلی الله علیه وسلم) دی، چې قرآنکریم آسماني کتاب پرې نازل شوی دی. حضرت محمد مصطفی(صلی الله علیه وسلم) مؤمنو مسلمانانو ته د عبادت لارې چارې ښودلې دي لکه چې فرمایي.

ژباړه: تاسو داسې لمونځ وکړئ لکه ما چې په لمونځ کولو ګورئ. داچې دعبادت لارې چارې د پیغمبر(صلی الله علیه وسلم) څخه زده کړو په اړه یې الله (جل جلاله) په آل عمران سورة (۳۱) آیت کې داسې فرمایي. ژباړه: ای پیغمبره خلکو ته ووایه چې که تاسو په رښتیا د الله تعالی سره مینه لرئ، نو زما د پیروۍ لاره غوره کړئ. الله تعالی (جل جلاله) به له تاسو سره مینه وکړي.

په دې لیکنه کې ما هڅه کړې ده، چې د اسلام مبارک دین ارشادات د عبادت په هکله، د عالمانو او هل خبره وو د کوښښونو په پایله کې روښانه کړم او تر څنګ یې د تصوف د پیدا ېښت څخه تر ډلو او فرقو او د هغوی تصوفي لارې چارې د پیروانو له نظرونو سره په ګوته کړم. څرنګه چې اسلام په خپل ذات کې یو لوی بحث دی او د تصوف په هکله هم ډېر څه ویلي او لیکل شوي دي، خو ما په لنډه او تنګه مطالعه، چې د فضیلة الشیخ صالح بن فوزان بن عبد الله الفوزان د (تصوف حقیقت او د صوفیت دریځ د عبادت د قواعدو او دین په هکله) چې د شیرا یاز فیاض ابو عبدالقدیر په پښتو ژباړلی دی. د شیخ امین علاوالدین نقشبندي(د تصوف حقیقت او د نقشبندیه طریقې یو بحث)، د اجمل ښکلي (تصوف او ادب)، د ګل پاچا الفت (د ټولنې په جوړښت کې د اسلام نقش)، د حکمتیار صیب (د تصوف په اړه ځینې حقایق) او د اورنګزیب اسحق زي (عرفان او ادب) احتوا کړې ده یو څو ټکي را بېل کړم.

اسلام او تصوف :

د اسلام په اړه پوره معلومات وړاندې کول، یا د اسلام مبارک دین ټول ارشادات بیانول د دې لنډې خېړنې کار نه دی. راځئ اسلام د پېژندنې لپاره د الفت صیب هغه وینا را واخلو چې د اسلام په تعریف کې یې لیکلې ده. هغه داسې ده:

د اسلام مبارک دین په دوو ټکو کې خلاصه کولای شو: ایمان او عمل.

په قرآنکریم کې چې هر ځای ایمان یاد شوی دی صالح عمل (و عملوا الصالحات) ورسره جوخت ملګری دی. یعنې بې عمله ایمان او بې ایمانه عمل یې نه دی پکار.

ایمان د هغې عقیدې نوم دی، چې سړی د یو الله (جل جلاله) خدایي، د محمد(صلی الله علیه وسلم) پیغمبري د زړه په صدق ومني، قرآن کریم او د الله تعالی (جل جلاله) نور کتابونه، ملکې او پیغمبران په حقه وګڼي، خیر او شر د خدای له لورې مقدر وبولي او پس له مرګه بیا ژوند ته امیدوار وي.

صالح عمل دوه ډوله دی:

یو هغه فرض او واجب دي چې مؤمنان یې د عبادت په توګه سرته رسوي، یعنې کلیمه ویل، لمونځ کول، روژه نیول، زکوة ورکول، حج ادا کول او داسې نور فرایض او واجبات.

بل هغه اجتماعي وظایف او مکلفیتونه دي، چې په اجتماع او جامعې پورې تعلق لري او پر نورو یې اثر پرېوځي. په تعبدي فرایضو کې هم زکات ورکول علاوه په دې چې مالي عبادت دی، اجتماعي منظور پکې ډېر قوي دی، چې نورو ته یې خیر او ګټه رسېږي.

(۱:۲۲ – ۲۳ مخونه)

اسلام د یوه قانون په توګه د انساني ژوند ټول اړخونه په خپله لمن کې رانغاړي، هېڅ پلو هم ترې پټ نه دی پاتې شوی. په همدې لحاظ د انساني ژوند ټول اړخونه چې د یوې ټولنې د جوړښت او سمون له پاره اړین دي، د اسلام مبارک دین په ارشاداتو او احکامو کې یې بحث هم ښکاره دی. که په الله (جل جلاله) باندې ایمان لرل، د هغه پر ملایکو، د هغه پر کتابونو او د هغه پر رسولانو، د آخرت (حشر) پر ورځ، د خیر او شر په قدر، چې دواړه د الله (جل جلاله) له لورې دي او په بیا ځلي ژوند باور ساتل ایمان دی، نو د زړونو د غه باور او د الله تعالی (جل جلاله) د کتاب (قرآنکریم) په احکامو او ارشاداتو او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په مبارکو حدیثونو عمل اسلام دی.

اسلام که له یوه لورې د مسلمان تعلق له خپل رب سره ټینګوي له بل لورې یې د ټولنې د نیک او صالح غړي په توګه له نورو غړو سره رابطه قایموي.

" که څوک په اجتماعي وجایبو او تکالیفو کې مقصر وي، تش زهد او محض عبادت یې له الهي عذاب او عتاب څخه نه شي ژغورلای.

په قرآن کریم کې الماعون سورت: په ډېر صراحت سره لمونځ کوونکی پوهوي، چې یوازې لمونځ د دینداریِ دلیل نه دی، بلکې له دغه مهم عبادت سره د یتیم او مسکین مرسته او لاس نیوی هم د دین مهم رکن دی، که څوک دا کار نه کوي او محض عبادت او لمونځ کوي، هغه په حقیقت کې ریاکار او له لمانځه څخه غافل دی، چې دین یې په صدق نه دی منلی او د افسوس وړ دی. "

مطلب دا چې اسلام د یوه بشپړ نظام په توګه د انسان د ژوند په ټولو اړخونو ژوره اغېزه لري. دغه ابعاد که ټولنیز دي او که سیاسي. اقتصادي دي او که جنګي ټول یې په یوه خپل ترتیب راښودلي دي. همدا راز د انسان د ژوند عبادات او معاملات یې هم د نبوي آحادیثو په وسیله چې په اصل کې وحې ده او د قرآنکریم تفسیروونکي دي؛ مسلمانانو ته روښانه کړي دي. د عبادت طریقې یې په ډاګه کړې دي. ... **پاتې په راتلونکې ګڼه کې**

سوله زما او د ټولو افغانانو هیله ده !

له دیوالونو او ودانیو نیولې تر لوحو، ونو، غرونو، کاڼو او بوټو پورې د ،، سولې ،، ډول-ډول پیغامونه رسم شوي دي. په دې پیغامونه کې مو هیوادوال د جګړې له ټولو ښکیلو غاړو غواړئ، چې جګړه بس دی راشئ ! سوله وکړئ او خپل هیواد آباد کړئ ! مخالفینو ته له سپین سرو نیولې تر تورسرو، پیغلو او ځوانانو پورې، هیوادوال په ننواتې ورغلل، خیمې یې ودرولې، سړې او ګرمې شپې یې ترې لاندې ترې کړې، چې نور د خدای روی ته وګورئ، بس دی له خپلې ټولنې سره عادي ژوند ته ادامه ورکړئ.

هیوادوال د سولې دا غوښتنه له نږدې نیمې پیړۍ را په دې خوا کوي، سوله غواړو. د سولې شعار په تیرو اولس کلونو کې بیخي تود شوی، د هر هیوادوال په خوله کی لکه د طیبه کلمه همدا شعار دی. ځکه د پخوا په پرتله اوس جګړه ډېر زور اخیستي. ظلم او وحشت اوج ته رسیدلي دي، د هیوادوالو په مرګ ژوبله کې هر کال ټکان ورکوونکي ډېر والی راځي، خلک ورځ تر بلې له هیواد تښتې ته مجبورېږي د ژوند له اساسي اړتیاوو بیخي محروم شوي یو.

په وطن کې مو د لوږې ګراف بې ساري پورته لاړ او وچکالي لا بل آفت شو، چې په دې ترینګلي حالت کې لا دا غضب لومړیتوب نه ګڼل کیږي.

څو ورځې وړاندې مې دیوې څېړنیزې ادارې راپور ولوست په کې راغلي ؤ، چې تر نمایي ډېر افغانان د فقر ترکرښې لاندې ژوند کوي، همدا راز د هر کال په تیرېدو موله هیواده؛ د هیواد والو په وتلو کې ډېر والی راځي که د چا وسه کیږي پر مختللو هیوادونو ته ځي، خو که څوک د لرې تګ وس نلري یو ځل بیا د ظالمو ګاونډیو ترحم نه په تمه کیني.

هیواد مو په پورته ذکر شویو ناخوالو سربیره نورې ډېرې ستونزې هم لري، دلته کاروبار په ټپه ولاړ دی، اقتصادي او بیارغوني پروژې له خنډ او ځنډ سره مخ دي پانګونې ته؛ نه داخلي او نه بهرني پانګوال زړه ښه کوي.

یوازینی لامل همدا د سولې نه شتون دی، چې نن بې رحمه او سخت زړونو ګاونډیو هیوادونو او نورې نړۍ ته یې محتاج کړو ؛ که نه افغانان په هیڅ ډګر کې تر چا کم نه دي، چې د سپورټ په ډګر کې راشد خان، محمد نبي، ولي هوتک، باز محمد مبارز او نور ستوري مو ژوندي بیلګې دي.

که دلته سوله وي، له نورې نړۍ سره مو په هره برخه سیالي او رقابت ممکن دی، ځکه زموږ هیواد د طبیعي غنامندۍ او بډاینې له پلوه په ټاپ غني هیوادونو کې ځای لري که هیواد مو په وچه کې ګیر هم دی، خیر دی. خو د منځنۍ آسیا جنوبي آسیا او پاتي نړۍ د پُل په څیر د اتصال ښه جغرافیایي موقعیت لرو.

همدا راز د کښت لپاره ښې پریمانې دښتې لرو، ښې پریمانه اوبه لرو، ترځمکې لاندې زرګونه میلیونونه ډالرد کانونو ذیرمې لرو، له بده مرغه یوازینی څیز، چې افغانانو ته لکه د مرغۍ شیدې ګرځیدلې، هغه سوله ده چې موږ یې نلرو.

دې ناپایه پیر شتون له هرڅه محروم کړي یو، د ټولو پرمختګونو او سیالیو د لاس ته راوړلو لپاره تر هر څه وړاندې موږ سولې ته اړتیا لرو یوازې سولې ته !

د سولې لپاره ښه زرین چانس همدا نن دی، په کابل کې زرګونه علماء په یوه خوله د سولې غوښتوونکي شول روانه جګړه یې یوازې افغان وژنه وبلله، همدا علماء د اندونیزیا په جاکارتا کې سره جرګه شول تر هغې وروسته بیا په سعودي عربستان کې د خدای کورته ورغلل او په نړیواله کچه اجماع کې یې دې ته زمینه برابره کړه، چې سوله زموږ یو ستر ملي لومړیتوب دی.

د کابل پروسې په وروستنۍ ناسته کې ولسمشر اشرف غني هم د سولې لپاره هراړخیزه طرحه وړاندې کړه او وسله والو طالبانو ته یې د سولې په برخه کې یو بې ساري وړاندیز وکړ، د سولې خبرو اترو لپاره یې هرډول شرطونو ته لیوالتیا او چمتوالی وښوده.

د امریکا د بهرنیو چارو وزارت هم د افغانانو سولې لپاره زلمی خلیلزاد خپل ځانګړی استازی وټاکه او په تازه توګه په مسکو کې په لومړۍ ځل طالب استازیو د افغانستان د سولې عالي شورا له غړیو سره ناسته وکړه، چې موږ ټول دې هلو ځلو ته په ښه نیت ګورو. ځکه افغانان نور بیخي محتاج شوي دي، نور باید سوله وشي.

تربل هر وخت موږ نن سولې ته خورا ډېره اړتیا لرو، ځکه په هیواد کې مو نور دورانیدو څه پاتې نشول، آن دد ښمنانو زړونه هم راباندې ساړه شول هر ډول ولسي تکتیکونو نه یې راباندې وازمایل افغانان چې نن سوله نه کوي نو بیا کله سوله کوي !؟

لیکنه : سیداکرام (سادات)

صحت و محیط زیست

زندگی، صحت و محیط زیست کلمه های جداگانه است که هرکدام مشخصات و تعریف خاص دارند، در علم طبیعت این کلمه ها باهم ارتباط مستقیم دارند، هرگاه کلمه محیط زیست گرفته میشود، از کلمه زندگی یا هم صحت باید نام برد.

محیط زیست پاک و سالم برای ادامه حیات موجودات زنده، مهم و ضرورتی است، تمام انسانها، حیوانات و نباتات به آن نیاز مبرم دارند، هوای پاک، آب پاک وصحی، خاک از جمله موارد مهم و اساسی اجزای محیط زیست بحساب می آید.

هرگاه یکی ازاین اجزأ صدمه ببیند و توازن طبیعی آن برهم بخورد، دیگر بخش ها نیز آلوده میگردد و آلودگی هر بخش از اجزای محیط زیست تاثیرات منفی بر زندگی انسانها و دیگر موجودات زنده وارد میکند. بیشترین آلودگی ها توسط انسانها بوجود می آید. انسانها در فعالیت های روزانه خویش کثافات تولید نموده و به ساحات پراگنده می گردد. درصورت نداشتن مدیریت تنظیم و جمع آوری کثافات روز به روز کثافات بشتر گردیده و سبب آلوده شده هوا، خاک و آب میگردد، با آلوده شدن اجزای مهم و اساسی محیط زیست بشترین صدمه متوجه انسانها شده به امراض مختلف دچار میگردد.

چون مدیریت تنظیم و جمع آوری کثافات وجود ندارد و پروسه های دوباره سازی نیز موجود نیست، تولید کثافات نسبت به جمع آوری کثافات بشتر است به همین سبب آلوده گی ها روز بروز زیاد گردیده و جمع آوری آن از امکانات ریاست شاروالی بالاتر میگردد. در صورت که تمام افراد در ساحات رهایشی، تجارتی و سایر فعالیت ها به طور روزانه کثافات تولید شده روز مره خویش را جمع آوری نموده و در ساحات مناسب انتقال داده یا در کثافت دانی ها بی اندازند، کارمندان تنظیف هم به سهولت و آسانی کثافات را به محل مناسب دفن کثافات انتقال داده از بروز مشکلات صحی و محیط زیستی جلوگیری میگردد.

در محیط زیست آلوده و ناپاک اطفال، نوجوانان و کهن سالان از اینکه سیستم تنفسی شان بسیار حساس میباشد، به مشکلات صحی دچار میگردد. هرقدر محیط زیست آلوده و ناپاک باشد اولین کسانیکه صدمه می بینند کسانی هستند که در نزدیکی کثافات زندگی و فعالیت مینمایند و بعد کسانیکه گشت و گزار مینماید حتی عواقب ناگوار متوجه حیوانات و پرنده گان نیز میگردد.

اگرمحیط و اطراف ما آلوده و ناپاک باشد پس اضرارو عواقب ناگوار آن متوجه خودما، اولاد ها و فامیل ما میشوند. بزرگسالان، کودکان و آنهائیکه امراض مزمن قلبی و شش دارند متضرر شده و همچنان کسانیکه درمقابل آلودگی ها حساس هستند صدمات بیشتر را متقبل میگردند. اطفال ازجمله کسانی هستند که بیشترآسیب میبینند زیرا اینها معمولاً زیادتر دربیرون از خانه گشت وگذار میکنند و شش های شان نیزدرحال انکشاف میباشد. **محمدسمیع»صمیم«**

دژمي په سړه هوا کې بیوزلوسره مرسته او له طبیعي پېښو سره مبارزه پکار ده

ژمی د کال یخ او سوړ موسم دی، چې ګڼ شمیر وګړي ورسره په تکلیف وي، ځکه زموږ دهیوادوالو اقتصادي وضعیت دومره پیاوړې نده، چې دغه موسم ته هیوادوال خوښ او لیوال واوسي، بلکې د دوی اقتصادي وضعیت هم ګواښې. خو څنګه کولي شو، خپلې چارې دژمي په موسم کې مهار کړو، ترڅو اقتصادي ګواښ سره مخ نشو.

ددې لپاره باید کوښښ وشي، چې دولت دبیوزلو هیوادوالو چې دژوند اقتصاد یې چندانې ښه نه دی، په منظم ډول سروې ترسره کړي، ترڅو مرستندویې موسسې د بیوزلو لورې ته راجلب او نیستمنو هیوادوالو سره دخوراکې او غیرخوراکې توکو مرستې وکړي.

بل خبره داچې په دې موسم کې هټیوال او نور هغه واردونکي سوداګریز شرکتونه؛ چې هیواد ته سوداګریز ي توکې راواردوي، دوی دې نباید دسوداګریزوتوکو بیې لوړې کړي، بلکې د بشریت دهمدردۍ په موخه دنورو وختونو په څیر خپل توکي وپلوري.

که هټیوال دخپلو ګټو په موخه دخپلو سوداګریزو توکو په بیو کې لوړوالی راولي، خو د هیوادوالو اقتصادي وضعیت ته دې هم وګوري، ځکه که سوداګر نرخونه لوړ هم کړي، هیوادوال اړ دي، چې په هر ډول وي په بازارونو کې خوراکي او غیر خوراکي توکي ځان لپاره وپیري. ولې دانساني ترحم په موخه باید سوداګر او هټیوال دغه کار ونه کړي او دوی لپاره په مناسب ډول توکي وپلوري.

حکومت دې په دې اړه جدي پاملرنه وکړي او دهیوادوالو لپاره د هر قسمو توکو په پیر او پلور کې لازم اقدام وکړي او دنرخونو لپاره ټاکلي معیار وټاکي او دمعیار دسرغړونکو سره قانوني چلند وشي. همدارنګه دمرکزسره دولسوالیو او کلیو پلي او دنقلیه وسایطو لارې د ډېرې واورو داوریدو له امله بندیږي، نباید دولتي اړونده اداره لاس تر زنې کیني؛ بلکې پروړاندې ولسونو ته دتګ او راتګ آسانتیاوې په پام کې ونیسي، په کومو سیمو کې چې طبیعي پیښې رامنځته کیږي له وړاندې لازمې آسانتیاوې په پام کې ونیسي.

زموږ ګڼ شمیر هیوادوال له ولسوالیو څخه مرکز ته او یا له مرکزڅخه ولسوالیو کې دندې ترسره کوي، یاداچې د ولسوالیو وګړي په مرکز کې په ورځنیو اقتصادي کارونو بوخت دي، نو باید دهغو دتګ او راتګ په خنډ کې مسؤله اداره رسیده ګي وکړي.

د ژمي په موسم کې ناروغي زیاته وي، روغتیایي مرکزونه دې هم دناروغانو دښې درملنې لپاره چمتوالی په پام کې ونیسي او په لرو اوپروتو سیمو کې چې روغتیایي مرکزونه شتون ولري په درملو یې سمبال کړي. له حده دې کوښښ وشي، چې دسیارو روغتیایي مرکزونو کې عامه روغتیا خپل هڅې ته ګړندیتوب ورکړي او یاد مرکزونه دې په لرو سیمو کې ورغوي.

دیوانسان ژوند ژغورل ډېر اجرونه لري، تنها دولت مسؤل نه ګڼو، چې خلکو سره مرستې وکړي، بلکې دانساني کراماتو له مخې هغه شتمن ملي او نړیوال سوداګرو ته هم دویلو وړ ده، چې دخپلو هیوادوالو سره په لویدلې حالاتو کې هر اړخیزې مرستې او د بیوزلو لاسنیوی وکړي.

په کلیواوبانډو کې ډېرې بیوزلې کورنۍ شته، چې هر ګاونډی دې دخپل توان په اندازه دخپلو مالونو دزکات په ایستلو کې له بیوزلو کورنیو سره مرسته وکړي، نو نه تنها دغه مرستې په ژمي کې بلکې هروخت ترسره کیدای شي.

هیله ده، چې ټول شتمن ولس، ملي او نړیوال سوداګر دواړه په ګډه توګه دخپل بې چاره ولس په خدمت کې د توان په اندازه مرستې وکړي، یو به یې د الله (ج) رضاء مندي خپله کړې وي او بل به د بیوزلو کورنیو ژوند به یې داقتصاد له پلوه غني کړي. **لیکنه : شیرمحمد امیني ستانکزی**

جریب ځمکې ځای یې نیولې ده او وسمهال ځیني ځایونه یې ویجاړه شوي دي. **دتاریخي آبداتو مدیریت**

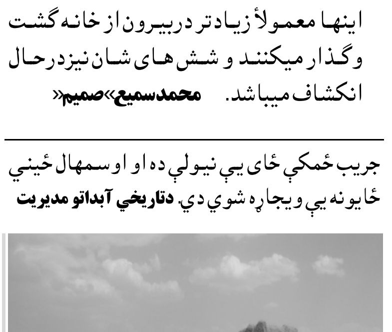

د شکارکلا تاریخي ودانۍ :

د شکارکلا تاریخي ودانۍ یو له هغو تاریخي او لرغونو جوړونو څخه ګڼل کیږي، چې دلوګر ولایت دمحمد آغې په ولسوالۍ کې موقعیت لري. دغه تاریخی کلا څلور پلن دیوالي برجونه لري، چې خونې (اطاقونه) یې د لرغونو ګنبزو په بڼه او چت یې په ښکلي او ښایست ډول له خاورو او ګچو څخه جوړشوې دی، چې یاده ودانۍ دیو

This document was created with Win2PDF available at http://www.daneprairie.com.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.